

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrty senat)

z dne 11. decembra 2014 *

„Predhodno odločanje — Direktiva 95/46/ES — Varstvo posameznikov — Obdelava osebnih podatkov — Pojem ‚potek popolnoma osebne ali domače dejavnosti‘“

V zadevi C-212/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Nejvyšší správní soud (Češka republika) z odločbo z dne 20. marca 2013, ki je prispela na Sodišče 19. aprila 2013, v postopku

František Ryneš

proti

Úřad pro ochranu osobních údajů,

SODIŠČE (četrty senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik senata, K. Jürimäe, sodnica, J. Malenovský in M. Safjan (poročevalec), sodnika, in A. Prechal, sodnica,

generalni pravobranilec: N. Jääskinen,

sodni tajnik: I. Illéssy, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 20. marca 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za F. Ryneša M. Šalomoun, odvetnik,
- za Úřad pro ochranu osobních údajů I. Němec, odvetnik, in J. Prokeš,
- za češko vlado M. Smolek in J. Vlácil, agenta,
- za špansko vlado A. Rubio González, agent,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s P. Gentilijem, avvocato dello Stato,
- za avstrijsko vlado A. Posch in G. Kunnert, agenta,
- za poljsko vlado B. Majczyna, J. Fałdyga in M. Kamejsza, agenti,

* Jezik postopka: češčina.

— za portugalsko vlado L. Inez Fernandes in C. Vieira Guerra, agenta,
— za vlado Združenega kraljestva L. Christie, agent, skupaj z J. Holmesom, barrister,
— za Evropsko komisijo B. Martenczuk, P. Němečková in Z. Malůšková, agenti,
po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 10. julija 2014
izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(2) Direktive 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 15, str. 355).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med F. Rynešom in l'Úřad pro ochranu osobních údajů (urad za varstvo osebnih podatkov, v nadaljevanju: Úřad) zaradi odločbe, s katero je zadnjenavedeni ugotovil, da je F. Ryneš storil več prekrškov s področja varstva osebnih podatkov.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 10, 12 in od 14 do 16 Direktive 95/46 je navedeno:
„(10) [...] ker je namen nacionalne zakonodaje o obdelavi osebnih podatkov varovati temeljne pravice in svoboščine, predvsem pravico do zasebnosti, ki jo priznava člen 8 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pa tudi splošna načela zakonodaje Skupnosti; [...] zato približevanje teh zakonodaj ne sme povzročiti zmanjšanja varstva, ki ga zagotavljajo, ampak mora imeti za cilj zagotovitev visoke ravni varstva v Skupnosti;
[...]
(12) [...] ker je treba izključiti obdelavo podatkov, ki jo izvaja fizična oseba pri opravljanju dejavnosti, ki so izključno osebne ali domače, kakršno je dopisovanje in beleženje naslovov;
[...]
(14) [...] ker bi se morala ta direktiva glede na pomembnost potekajočega razvoja v okviru informacijske družbe v zvezi z metodami za zajetje, prenos, spreminjanje, zbiranje, shranjevanje ali sporočanje zvočnih in slikovnih podatkov v zvezi s fizičnimi osebami, uporabljati za obdelavo, ki vključuje take podatke;
(15) [...] ker ta direktiva zajema obdelavo takih podatkov samo, če je avtomatska ali če so obdelani podatki vsebovani ali nameravajo biti vsebovani v zbirki, ki je strukturirana skladno s posebnimi merili v zvezi s posamezniki, tako da omogoča enostaven dostop do tovrstnih osebnih podatkov;
(16) [...] ker obdelava zvočnih in slikovnih podatkov, kot na primer videonadzor, ne sodi na področje uporabe te direktive, če se izvaja zaradi javne varnosti, obrambe, državne varnosti ali med državnimi dejavnostmi v zvezi s področjem kazenskega prava ali drugih dejavnosti, ki ne sodijo v zakonodajo Skupnosti“.

4 Člen 2 te direktive določa:

„V tej direktivi:

- (a) ‚osebni podatek‘ pomeni katero koli informacijo, ki se nanaša na določeno ali določljivo fizično osebo („posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki“); določljiva oseba je tista, ki se lahko neposredno ali posredno identificira, predvsem s sklicevanjem [...] na enega ali več dejavnikov, ki so značilni za njeno fizično [...] identiteto;
- (b) ‚obdelava osebnih podatkov‘ („obdelava“) pomeni kakršen koli postopek ali [kakeršen koli] niz postopkov, ki se izvajajo v zvezi z osebnimi podatki z avtomatskimi sredstvi ali brez njih, kakršno je zbiranje, beleženje, urejanje, shranjevanje, prilagajanje ali predelava, iskanje, posvetovanje, uporaba, posredovanje s prenosom, širjenje ali drugo razpolaganje, prilagajanje ali kombiniranje, blokiranje, izbris ali uničenje;
- (c) ‚zbirka osebnih podatkov‘ („zbirka“) pomeni vsak strukturiran niz osebnih podatkov, ki je dostopen v skladu s posebnimi merili, bodisi da je centraliziran, decentraliziran ali razpršen na funkcionalni ali geografski podlagi;
- (d) ‚upravljavec‘ pomeni fizično [...] osebo [...], ki sam[a] ali skupaj z drugimi določa namene in sredstva obdelave osebnih podatkov [...]“.

5 Člen 3 navedene direktive določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za obdelavo osebnih podatkov v celoti ali delno z avtomatskimi sredstvi in za drugačno obdelavo kakor z avtomatskimi sredstvi za osebne podatke, ki sestavljajo del zbirke ali so namenjeni sestavljanju dela zbirke.

2. Ta direktiva se ne uporablja za obdelavo osebnih podatkov:

- med dejavnostjo, ki ne sodi na področje uporabe zakonodaje Skupnosti, kot so tiste, opredeljene v naslovih V in VI Pogodbe o Evropski uniji, in v vsakem primeru v postopkih obdelave v zvezi z javno varnostjo, obrambo, državno varnostjo (vključno z gospodarsko blaginjo države, kadar se postopek obdelave nanaša na zadeve državne varnosti) in pri dejavnostih države na področju kazenskega prava,
- s strani fizične osebe med potekom popolnoma osebne ali domače dejavnosti.“

6 Člen 7 te direktive določa:

„Države članice določijo, da se lahko osebni podatki obdelujejo samo, če:

- (a) je posameznik, na katerega se osebni podatki nanašajo, nedvoumno dal svojo privolitev;

ali

[...]

- (f) je obdelava potrebna zaradi zakonitih interesov, za katere si prizadeva upravljavec ali tretja stranka ali stranke, ki so jim osebni podatki posredovani, razen kadar nad takimi interesi prevladajo temeljne pravice in svoboščine posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo, ki se varujejo na podlagi člena 1(1).“

7 Člen 11 Direktive 95/46 določa:

„1. Kadar podatki niso bili pridobljeni od posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo, države članice zagotovijo, da mora upravljavec [...] med zbiranjem [...] podatkov [...] zagotoviti posamezniku, na katerega se osebni podatki nanašajo, vsaj naslednje informacije, razen kadar jih že ima:

(a) istovetnost upravljavca [...];

(b) namene obdelave;

(c) vse nadaljnje informacije, npr.

— vrste zadevnih podatkov,

— prejemnike ali vrste prejemnikov,

— obstoj pravice do dostopa in pravice do popravka podatkov, ki se nanašajo nanj,

kolikor so take nadaljnje informacije potrebne, ob upoštevanju posebnih okoliščin, v katerih se podatki obdelujejo, za zagotovitev poštene obdelave glede na posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo.

2. Odstavek 1 se ne uporablja tam, kjer se predvsem za obdelavo v statistične namene ali zaradi zgodovinskih ali znanstvenih raziskav zagotovitev takih informacij izkaže za nemogočo, ali bi vključevala nesorazmeren napor, ali pa zakon izrecno določa zbiranje oziroma posredovanje. V teh primerih države članice zagotovijo ustrezne zaščitne ukrepe.“

8 Člen 13(1) te direktive določa:

„Države članice lahko sprejmejo predpise za omejitev obsega obveznosti in pravic, opredeljenih v člen[u] [...] 11(1) [...], kadar taka omejitev predstavlja potreben ukrep za zaščito:

[...]

(d) preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja in pregona kaznivih dejanj ali kršitve etike za zakonsko urejene poklice;

[...]

(g) [...] pravic in svoboščin drugih.“

9 Člen 18(1) navedene direktive določa:

„Države članice določijo, da mora[...] upravljavec [...] uradno obvestiti nadzorni organ [...] pred začetkom izvajanja popolnoma ali delno avtomatskega postopka obdelave ali niza takih postopkov, ki so namenjeni enemu samemu cilju ali več povezanim ciljem.“

Češko pravo

- 10 Člen 3(3) zakona št. 101/2000 Sb. o varstvu osebnih podatkov in spremembi nekaterih zakonov (v nadaljevanju: zakon št. 101/2000) določa:

„Ta zakon se ne uporablja za obdelavo osebnih podatkov, ki jo opravi fizična oseba za izključno osebno rabo.“

- 11 Člen 44(2) tega zakona ureja odgovornost upravljavca osebnih podatkov, ki stori prekršek, če te podatke upravlja brez soglasja zadevne osebe, če zadnjenavedeni ne predloži upoštevnihih podatkov ali če ne izpolni obveznosti prijave pristojnemu organu.
- 12 V skladu s členom 5(2) navedenega zakona je obdelava osebnih podatkov načeloma dopustna le s soglasjem zadevne osebe. Brez tega soglasja je navedena obdelava mogoča le, če je to potrebno za varstvo pravic in zakonsko varovanih interesov upravljavca, naslovnika ali druge zadevne osebe. Taka obdelava pa ne sme posegati v pravico zadevne osebe do spoštovanja njene zasebnosti.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 13 F. Ryneš je v obdobju od 5. oktobra 2007 do 11. aprila 2008 namestil in uporabljal videonadzorni sistem, nameščen pod napuščem hiše njegove družine. Ta kamera je bila fiksno pritrjena, ne da bi jo bilo mogoče obračati, snemala pa je vhod v to hišo, javno pot in vhod v nasproti stoječo hišo. Sistem je omogočal samo slikovno snemanje, ki se je shranjevalo s krožnim snemanjem na snemalno napravo, in sicer na trdi disk. Ko je bil ta poln, so se novi posnetki presneli čez stare. Navedena snemalna naprava ni imela zaslona, zato slike ni bilo mogoče spremljati v realnem času. Do sistema in podatkov je imel neposredni dostop samo F. Ryneš.
- 14 Predložitveno sodišče je ugotovilo, da je F. Ryneš kamero uporabljal izključno zaradi varovanja premoženja, zdravja ter svojega življenja in življenja svoje družine. Tako on kot njegova družina sta bila namreč vrsto let tarča napadov neznanca, čigar identitete ni bilo mogoče ugotoviti. Poleg tega so bila okna hiše njegove družine med letoma 2005 in 2007 večkrat razbita.
- 15 V noči s 6. na 7. oktober 2007 se je napad znova zgodil. Okno zadevne hiše je bilo razbito s strelom s fračo. Zaradi zadevnega videonadzornega sistema je bilo mogoče identificirati dva osumljenca. Posnetki so bili izročeni policiji, nato pa predloženi kot dokaz v kazenskem postopku, ki je bil uveden.
- 16 Eden od teh osumljencev je zahteval preveritev zakonitosti nadzornega sistema F. Ryneša in Úřad je z odločbo z dne 4. avgusta 2008 ugotovil, da je F. Ryneš na podlagi zakona št. 101/2000 storil prekrške:
- ker je kot upravljavec videonadzornega sistema pridobil osebne podatke oseb, ki so se gibale po ulici pred hišo in vstopale v hišo na nasprotni strani ulice, in to brez njihovega soglasja,
 - ker zadevne osebe niso bile obveščene o obdelavi teh osebnih podatkov, o obsegu in namenu te obdelave, o osebi, ki jo bo opravljala, in o načinu obdelave niti o osebah, ki lahko do zadevnih podatkov dostopajo, in
 - ker kot upravljavec ni izpolnil obveznosti prijave zadevne obdelave podatkov pri Úřadu.
- 17 Městský soud v Praze (okrožno sodišče v Pragi), pri katerem je F. Ryneš zoper to odločbo vložil tožbo, je s sodbo z dne 25. aprila 2012 to tožbo zavrnilo. F. Ryneš je zoper to sodbo pri predložitvenem sodišču vložil kasacijsko pritožbo.

- 18 V teh okoliščinah je Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je uporabo videonadzornega sistema, ki je na družinsko hišo nameščen zaradi varovanja premoženja, zdravja in življenja lastnikov hiše, mogoče uvrstiti pod obdelavo osebnih podatkov „s strani fizične osebe med potekom popolnoma osebne ali domače dejavnosti“ v smislu člena 3(2) Direktive 95/46 [...], čeprav se s takim sistemom nadzira tudi javni prostor?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 19 Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3(2), druga alineja, Direktive 95/46 razlagati tako, da uporaba videonadzornega sistema, ki vodi do slikovnega snemanja oseb, ki se s krožnim snemanjem shranjuje na snemalno napravo – kakršen je trdi disk – ki jo fizična oseba namesti na družinsko hišo zaradi varovanja premoženja, zdravja in življenja lastnikov hiše, pri čemer se s takim sistemom nadzira tudi javni prostor, pomeni obdelavo podatkov, ki se opravi med potekom popolnoma osebne ali domače dejavnosti v smislu te določbe.
- 20 Navesti je treba, da se člen 3(1) te direktive uporablja za „obdelavo osebnih podatkov v celoti ali delno z avtomatskimi sredstvi in za drugačno obdelavo kakor z avtomatskimi sredstvi za osebne podatke, ki sestavljajo del zbirke ali so namenjeni sestavljanju dela zbirke“.
- 21 Pojem „osebni podatki“ iz te določbe v skladu z opredelitvijo iz člena 2(a) Direktive 95/46 pomeni „katero koli informacijo, ki se nanaša na določeno ali določljivo fizično osebo“. Določljiva oseba je „tista, ki se lahko neposredno ali posredno identificira, predvsem s sklicevanjem [...] na enega ali več dejavnikov, ki so značilni za njeno fizično [...] identiteto“.
- 22 Slika osebe, posneta s kamero, torej pomeni osebni podatek v smislu določbe, navedene v prejšnji točki, ker omogoča identifikacijo zadevne osebe.
- 23 V zvezi s pojmom „obdelava osebnih podatkov“ je treba navesti, da je v členu 2(b) Direktive 95/46 opredeljen kot „kakaršen koli postopek ali [kakaršen koli] niz postopkov, ki se izvajajo v zvezi z osebnimi podatki [...], kakršno je zbiranje, beleženje, [...] shranjevanje“.
- 24 Kot je razvidno predvsem iz uvodnih izjav 15 in 16 Direktive 95/46, spada videonadzorni sistem načeloma na področje uporabe te direktive, saj pomeni avtomatsko obdelavo.
- 25 Nadzor, opravljen s slikovnim snemanjem oseb, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ki se shranjuje s krožnim snemanjem na snemalno napravo, in sicer na trdi disk, torej v skladu s členom 3(1) Direktive 95/46 pomeni avtomatsko obdelavo osebnih podatkov.
- 26 Predložitveno sodišče sprašuje, ali bi bila taka obdelava v podobnih okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, vendarle izvzeta iz uporabe te direktive, če bi bila opravljena „med potekom popolnoma osebne ali domače dejavnosti“ v smislu člena 3(2), druga alineja, navedene direktive.
- 27 Kot je razvidno iz člena 1 in uvodne izjave 10 Direktive 95/46, je njen cilj zagotoviti visoko stopnjo varstva temeljnih pravic in svoboščin fizičnih oseb in predvsem pravice do zasebnosti pri obdelavi osebnih podatkov (glej sodbo Google Spain in Google, C-131/12, EU:C:2014:317, točka 66).
- 28 V zvezi s tem je treba navesti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso varstvo temeljne pravice do zasebnosti, določeno v členu 7 Listine Evropske Unije o temeljnih pravicah, zahteva, da se odstopanja od varstva osebnih podatkov in njegove omejitve določijo v mejah tega, kar je nujno potrebno (glej sodbi IPI, C-473/12, EU:C:2013:715, točka 39, in Digital Rights Ireland in drugi, C-293/12 in C-594/12, EU:C:2014:238, točka 52).

- 29 Ker je treba določbe Direktive 95/46, ki urejajo obdelavo osebnih podatkov in ki lahko ogrožajo temeljne svoboščine, zlasti pravico do zasebnosti, nujno razlagati ob upoštevanju temeljnih pravic, ki so vključene v navedeno listino (glej sodbo Google Spain in Google, EU:C:2014:317, točka 68), je treba izjemo, določeno v členu 3(2), druga alinea, te direktive, razlagati restriktivno.
- 30 Ta restriktivna razlaga temelji tudi na samem besedilu te določbe, na podlagi katere iz uporabe Direktive 95/46 ni izvzeta obdelava podatkov, opravljena med potekom osebne ali domače dejavnosti, ampak „popolnoma“ osebne ali domače dejavnosti.
- 31 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 53 sklepnih predlogov, ugotoviti, da obdelava osebnih podatkov spada pod izjemo iz člena 3(2), druga alinea, Direktive 95/46 le, če je opravljena v okviru izključno osebnega ali družinskega okolja tistega, ki to obdelavo opravi.
- 32 Tako v zvezi s fizičnimi osebami dopisovanje in beleženje podatkov z vidika uvodne izjave 12 Direktive 95/46 pomenita „dejavnosti, ki so izključno osebne ali domače“, čeprav se slučajno nanašata ali bi se lahko nanašala na zasebno življenje drugih oseb.
- 33 Če videonadzorni sistem, kot je ta v postopku v glavni stvari, zajema, čeprav delno, javni prostor in je tako usmerjen iz zasebnega okolja tistega, ki tako opravi obdelavo podatkov, ga ni mogoče šteti za popolnoma „osebno ali domačo“ dejavnost v smislu člena 3(2), druga alinea, Direktive 95/46.
- 34 Hkrati uporaba določb te direktive, če je potrebno, omogoča, da se v skladu s členi 7(f), 11(2) ter 13(1)(d) in (g) navedene direktive upoštevajo zakoniti interesi, za katere si prizadeva upravljavec, ki so, kot v postopku v glavni stvari, predvsem varovanje premoženja, zdravja ter življenja tega upravljavca in njegove družine.
- 35 Na postavljeno vprašanje je treba zato odgovoriti tako, da je treba člen 3(2), druga alinea, Direktive 95/46 razlagati tako, da uporaba videonadzornega sistema, ki vodi do slikovnega snemanja oseb, ki se s krožnim snemanjem shranjuje na snemalno napravo – kakršen je trdi disk – ki jo fizična oseba namesti na družinsko hišo zaradi varovanja premoženja, zdravja in življenja lastnikov hiše, pri čemer se s takim sistemom nadzira tudi javni prostor, ne pomeni obdelave podatkov, ki se opravi med potekom popolnoma osebne ali domače dejavnosti v smislu te določbe.

Stroški

- 36 Ker je ta postopek za stranki v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 3(2), druga alinea, Direktive 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov je treba razlagati tako, da uporaba videonadzornega sistema, ki vodi do slikovnega snemanja oseb, ki se s krožnim snemanjem shranjuje na snemalno napravo – kakršen je trdi disk – ki jo fizična oseba namesti na družinsko hišo zaradi varovanja premoženja, zdravja in življenja lastnikov hiše, pri čemer se s takim sistemom nadzira tudi javni prostor, ne pomeni obdelave podatkov, ki se opravi med potekom popolnoma osebne ali domače dejavnosti v smislu te določbe.

Podpisi